

За авіакарри

"Человек полетит, опираясь не на силу своих мускулов, а на силу своего разума"

М. Є. Жуковський

НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. М. Є. ЖУКОВСЬКОГО «ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»

Газета виходить з жовтня 1930 р.
Випуск відновлено в березні 1998 р.

НА БАЗІ ХАІ СТВОРЕНО РЕГІОНАЛЬНИЙ КЛАСТЕР

З метою розвитку Слобожанського регіону України за напрямками космічних технологій та геоінформаційних систем органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, регіональними організаціями, закладами вищої освіти й науковими установами було прийнято рішення про створення науково-практичного кластера «Центр космічного моніторингу Землі "Слобожанщина"» на базі Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут». Згідно з цим 9 жовтня в конференц-залі головного корпусу нашого університету відбулася попередня організаційна зустріч.

На обговоренні головних засад проекту й спільної діяльності в його межах були присутніми:

- ректор ХАІ Микола Нечипорук;
- проректор з наукової роботи Володимир Павліков;
- представник Харківської обласної державної адміністрації Вікторія Репіна;
- завідувач кафедри геоінформаційних технологій та космічного моніторингу Землі Станіслав Горелик;
- представник ПАТ «АТ Науково-дослідний інститут радіотехнічних вимірювань» Олександр Зойченко;
- завідувач лабораторії нових інформаційних технологій НДІ лісового господарства та агро меліорації Анатолій Полупан;
- завідувач лабораторії охорони ґрунтів від ерозії

Інституту ґрунтознавства і агрохімії Валерій Коляда;

- завідувач сектору управління водними ресурсами ХОДА Віталій Жук;
- заступник директора департаменту агропромислового розвитку ХОДА Андрій Ізмайлов;
- заступник начальника управління департаменту екології та природних ресурсів ХОДА Дмитро Топчій;
- заступник директора ТОВ «GIS Land» Юрій Перекупський;
- представник ТОВ «Сабо Макрос» Борис Баронін.

Окрім того, Український науково-дослідний інститут екологічних проблем представляли заступник директора Олена Дмитрієва, керівник відділу міжнародної співпраці Наталя Цапко та завідувач відділу Борис Цапко.

Пропонуємо до вашої уваги змістовні фрагменти виступів спікерів, які прозвучали на робочій зустрічі з обговорення Проекту Угоди про створення цього кластера.

Микола Нечипорук,
ректор ХАІ

«Ініціатива створення кластера «Регіональний центр космічного моніторингу Землі "Слобожанщина"» – це ініціатива ХАІ. Подібні центри існують у Житомирській, Одеській та інших областях України, тому ми мусимо наздоганяти й навіть перевершувати вже наявні результати, адже маємо більший потенціал. Сьогодні на фаховій кафедрі геоінформаційних технологій та космічного моніторингу Землі проводить-

ся дуже серйозна наукова робота. Приміщення й необхідне устаткування для досліджень є.

Ми надіслали листи з пропозиціями про кооперацію до різних інстанцій, зокрема до місцевих органів влади. Зауважу, що нещодавно ми зустрічалися в Києві з го-

ловою Державного космічного агентства України Володимиром Усовим, який має великий інтерес до цього проекту й обіцяв допомагати з реалізацією. Сподіваюся, що ми сьогодні плідно опрацюємо деякі деталі й технічні моменти, а також обміняємося думками й зауваженнями з цього питання».

Продовження на сторінці 2

ІННОВАТИКА
В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

Дванадцята міжнародна виставка

СТОРІНКА 3

У період з 12 по 14 жовтня в столиці України вперше за всі роки існування в змішаному форматі (очно й дистанційно) було проведено XII Міжнародну виставку «Інноватика в сучасній освіті» й щорічну виставку освіти за рубежом World Edu. У виставках узяли участь 328 освітніх закладів з 21 області України, міста Києва, а також Словаччини, Естонії, Угорщини, Польщі, Литви, Латвії, Грузії, Молдови та Румунії. Свої надбання демонстрував і Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут».

SMART CITY

СТОРІНКА 4

7 жовтня в аудиторії 238 радіокорпусу ХАІ стартував Харківський хакатон ІТ-спеціалістів і розробників для smart-міста. Спеціальними гостями були випускники нашого університету: генеральний директор компанії Autoenterprise Дмитро Ніконов і засновник першого українського шерингу електро-самокатів «Квик» Кирило Перекрыстов.

Дмитро Ніконов, відомий як український Ілон Маск, розповів присутнім про проблеми реалізації інноваційних задумів, поділився власним комерційним досвідом і заявив про готовність фінансувати амбітні проекти (промову Дмитра Ніконова наведено окремо. – Ред.), а Кирило Перекрыстов акцентував на соціальній користі шерингу електро-самокатів і запросив долучитися до модернізації Харкова й України.

**Володимир Павліков,
проректор з наукової роботи**

«Чому для кластера було вибрано матеріально-технічну базу ХАІ? Тому що в нашому університеті є три відповідних наукових напрямки.

Про перший з них, де провадяться роботи з оброблення оптичних знімків, аналізу динаміки розвитку катастроф і розроблення математичних моделей для їх прогнозування, детальніше розповість Станіслав Ігоревич – завідувач кафедри 407.

Другий науковий напрям – цифрове оброблення і фільтра-

ція зображень. Ця школа ХАІ є досить відомою не тільки в Україні, але й у світі, а наші вчені, які впровадили низку галузевих стандартів, є одними з найбільш цитованих. Третій напрям – оброблення радіолокаційної інформації. На нашій 501-й кафедрі нагромаджено значні компетенції із цього питання.

ХАІ має власний невеликий центр приймання інформації. Сьогодні ми працюємо над зображеннями низької роздільної здатності із супутників дець близько 1 км². Але навіть за таких умов ми можемо вирішувати глобальні завдання».

**Станіслав Горелик,
завідувач кафедри геоінформаційних технологій та космічного моніторингу Землі**

«Передусім хочу сказати кілька слів про колектив нашої досить великої кафедри. Майже всі її викладачі – кандидати й доктори наук, і цікавим є такий факт: наші фахівці здобували базову освіту за різними спеціальностями. Один вивчав радіоелектроніку, інший – метеорологію, а хтось – геодезію. Такий широкий спектр компетенцій дає змогу проводити різноманітні наукові дослідження.

Отже, тепер про нашу діяльність. Багато працюємо над вирішенням екологічних проблем. Ми брали участь в українсько-польській конференції у Львові, де обговорювали питання забруднення прикордонних територій, а саме басейну Західного Бугу, джерела водозабезпечення Варшави й багатьох інших польських міст. Наші науковці, оперуючи дешифрованими даними космічних знімків, демонстрували багатofакторну модель, а саме розповідали про незаконні звалища, населені пункти без каналізації, потенційні зони затоплення під час паводків тощо. Фундаментальною працею приблизно 5–7-річної давнини нашого колективу спільно з київськими експертами був космічний моніторинг забруднення Чорного й Азовського морів.

**Вікторія Репіна,
радник губернатора ХОДА**

«Я висловлюю вдячність від імені голови Харківської обласної державної адміністрації Олексія Кучера, заступника голови Євгена Грицькова й від себе особисто всім тим, хто сприяє створенню науково-практичного кластера. Цей проект чудово поєднується з ідеєю діджиталізації у якій зацікавлений президент України.

Деякі викладачі сьогодні моніторять стан сільськогосподарських угідь, аналізують урожайність, відстежують активність комах-шкідників. Слід зауважити, що до роботи долучаються й студенти, які публікуються в наукових журналах і виступають на конференціях.

Одна зі студентських робіт заслуговує на окрему увагу. У зимовий період на похилих дахах будинків утворюються бурульки, які становлять певну загрозу для пішоходів. Студенти створили сучасну геоінформаційну систему в мобільному додатку, яка дає змогу оперативно надсилати дані про місце виявлення і прокладати маршрут для умовної бригади «ліквідаторів загрози».

Крім того, є досить незвичний напрям діяльності... Наприклад ми взяли на «комерційний» розгляд район Салтівки й визначили, де раціонально відкривати власний магазин! Для цього провели аналіз буденного маршруту людей, які прямували після роботи до транспортних зупинок, найбільш відвідуваних зон, магазинів-конкурентів, і завдяки комп'ютерним розрахункам отримали певні результати.

Стосовно створення кластера: особисто я радий цьому проекту. Сподіваюся, що вийде ефективно об'єднати зусилля університетів, організацій і підприємств і вирішити в стислі терміни першочергові завдання».

Масштабна взаємодія дасть змогу ХАІ та іншим закладам вищої освіти розвиватися в науковому напрямі, аграрним підприємствам – у господарчій діяльності, а органам державної влади – в інформаційному полі. Сподіваємося, що сучасні технології заощадять чимало фінансових ресурсів і часу. Я як випускниця цього університету пишаюся тим фактом, що проект вирішили запустити на його базі. Запевняю, що з боку ХОДА буде максимальна підтримка».

ЩОРІЧНІ ОСВІТНІ ВИСТАВКИ В КИЄВІ

Виставки було організовано для тих, кого цікавлять нові освітні технології, хто зорієнтований на розвиток особистості засобами дистанційної освіти, психологічну допомогу в умовах стресогенних обставин, формування сучасного віртуального інформаційно-освітнього середовища, обмін і поширення досвіду кращої практики для реальних змін у реформі галузі.

Проблеми інноваційного розвитку освіти було обговорено в онлайн-форматі на 60 конференціях, презентаціях, семінарах, круглих столах, майстер-класах за участі керівників, провідних фахівців і науковців Міністерства освіти і науки України, Національної академії педагогічних наук України, Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти», практичних працівників галузі освіти й представників зарубіжних закладів освіти, виробників і постачальників засобів навчання.

Учасники виступили в конкурсах «Лідер інновацій в освіті» та конкурсах із семи тематичних номінацій. Почесні нагороди, золоті, срібні й бронзові медалі, дипломи переможцям було надіслано на поштові адреси.

ХАІ отримав звання «Лідер інновацій в освіті». Роботу підготувала начальник відділу дистанційних технологій Олена Кириленко за підтримки начальника навчально-методичного відділу Максима Романова. У конкурсній роботі було описано досвід практичного вирішення питань упровадження якісної

дистанційної освіти в навчальний процес технічного університету з використанням сучасних цифрових технологій.

Крім того, ХАІ отримав нагороду в номінації «Гейміфікація як засіб підвищення мотивації і якості навчання» за роботу, яку підготував завідувач кафедри інформаційних технологій проєктування Дмитро Крицький за підтримки начальника відділу доуніверситетської освіти Андрія Маковецького. У конкурсній роботі було описано досвід практичного вирішення питань упровадження ігрових технологій у навчальний процес як засобу підвищення мотивації та якіснішого засвоєння матеріалів здобувачами вищої освіти.

Ректора ХАІ Миколу Нечипорука було нагороджено окремою подякою «за вагомий особистий внесок і активну організаційну діяльність з інноваційного розвитку освіти».

Вітаємо колектив нашого університету з новими перемогами!

Центр зв'язків з громадськістю

ХАІ РОЗШИРЮЄ МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ

Для нашого університету останній місяць видався насиченим на засідання, присвячені питанням міжнародного партнерства. Коротко наводимо найважливіші з них.

9 жовтня було підписано договір про академічне співробітництво між Національним аерокосмічним університетом ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», Першою освітньою корпорацією КНР і Шеньянським аерокосмічним університетом. У контракті передбачено створення першого (для ХАІ) українсько-китайського авіаційного інституту. Відповідно до прописаних програм у спільному інституті здобуватимуть освіту до 1500 китайських студентів. Окрім того, передбачено різні комбіновані форми навчання.

19 жовтня було підписано меморандум про співпрацю з каліфорнійською компанією EON Reality (голова правління – Dan Lejerskar), яка розробляє програмне забезпечення віртуальної та доповненої реальності.

За словами американських колег, EON Reality успішно функціонує на світовому ринку протягом 21 року, маючи 53 наукових центри й численних партнерів у Німеччині, Англії, Італії, Китаї, Японії, Марокко й багатьох інших країнах. Компанія співпрацює з близько 500 закладами вищої освіти, організаціями й підприємствами, у тому числі – з Microsoft, Apple, Google та Intel.

22 жовтня до ХАІ завітала делегація з Казахстану на чолі з Почесним консулом цієї країни в Харкові Еміном Наджафлі. Консульство встановлює зв'язки між закладами вищої освіти України й Казахстану, зокрема працюючи в напрямі залучення нових студентів до харківських вишів.

ХАІ розглядає можливість розширення освітньо-наукових відносин з провідними казахськими навчальними закладами й виробничими підприємствами, а саме організацію програм спільного навчання, стажувань і курсів підвищення кваліфікації.

За словами Почесного консула Казахстану в Харкові Еміна Наджафлі, Посольство Республіки Казахстан в Україні також має намір надати всебічну підтримку в розвитку цього співробітництва.

Прес-служба ХАІ

СТВОРИМО СМАРТ-МІСТО РАЗОМ!

Хакатон було організовано студентами кафедри комп'ютерних систем, мереж та кібербезпеки на чолі з четвертокурсником Олександром Ілляченко (хлопець паралельно працює в компанії «Квик») за підтримки професорсько-викладацького складу кафедри. На жаль, через карантин організаторам не вдалося залучити багато слухачів.

«Шеринг – економіка споживання. Уявіть, що ви маєте бажання пограти в деякі ексклюзивні ігри, але коштів на придбання платформи PlayStation 4 недостатньо. Шеринг дає змогу взяти ігрову приставку на тиждень або два з поверненням. Це ж стосується й транспортних засобів: замість купівлі автомобіля ви просто орендуєте його на певний час. Це економить багато коштів та енергії! Я впевнений, що щось подібне ви бачили, наприклад, на станції метро «Університет»: там є пункт прокату велосипедів.

У нашому місті деякі технології дійсно спрощують життя. До них належать MobileID, SmartArea і E-ticket. Але водночас існує чимало проблем, пов'язаних з поширенням і вдосконаленням цікавих проєктів. Так, постійно бракує кваліфікованих програмістів, а також бентежить те, що немає певних нормативно-правових актів.

Попри це особисто я переконаний, що ми можемо рухатися далі, головне – віра у свої сили. Ми плануємо посприяти розвитку інфраструктури Харкова, насамперед – побудувати спуски з доріг для велосипедистів, матерів з колясками, людей з обмеженими можливостями», – розповів Олександр Ілляченко.

На хакатоні хлопець презентував модель електросамокату. Не зовсім звичний транспортний засіб було сконструйовано за 9 місяців. Його максимальна швидкість становить 25 км/год, а заряду вистачає на кілька годин. Усі бажаючі наприкінці форуму могли підійти до нього й покружляти аудиторією (обійшлося без фанатизму).

«На кафедрі ми намагаємося впровадити проєктно-орієнтоване навчання, тобто щоб проєктна ініціатива студентів була попереду, а до неї приєднувалися знання про сучасні технології, які допоможуть у реалізації. Нам важливо, щоб молодь генерувала ідеї.

Цей міждисциплінарний проєкт є продовженням загальних планів. З компанією «Радій» ми не так давно організовували хакатон із безпеки вбудованих систем. Крім того, кафедра традиційно проводила зимовий форум Global Game Jam. Готуємося до запуску проєкту в іншій галузі: застосування технології доповненої реальності у мистецтві, де бере участь талановита художниця Олена Голембовська», – розповів завідувач кафедри комп'ютерних систем, мереж і кібербезпеки Вячеслав Харченко.

За умовами конкурсу молодим відчайдухам виділено два тижні на формування команди й обмірковування ідей створення модулів зв'язку й керування електросамокатом, місяць – на створення тестового прототипу й ще один місяць – на розроблення робочої версії пристроїв.

Олександр Ілляченко підкреслив, що учасники команди, яка матиме змогу продемонструвати готовий продукт, отримають електросамокати й пропозиції працевлаштування від компанії «Квик».

Дмитро Ніконов,
генеральний директор компанії Autoenterprise

«Я завітав сьогодні до ХАІ ознайомитися з проектом від хлопців з компанії «Квик». Що тут сказати... виконано досить непогано, навіть більше того – відмінно. Якщо хтось має бажання працювати над подібними проектами – ласкаво просимо. Я готовий спонсорувати цікаві задуми, долучати до роботи своїх фахівців, надавати менторів.

До речі, рекомендую вам з будь-якого приводу звертатися до викладача ХАІ Сергія Саєнка, який сьогодні завітав на хака-тон. Він навчає 3D-моделюванню в програмному середовищі SolidWorks, де можна накреслити що завгодно, від самоката до боїнга.

... Хочу сказати таке: усі мають певні стереотипи про Україну, які є абсолютною нісенітницею. Розповім цікаву історію.

У грудні минулого року я з метою співробітництва «стукав у двері» компанії-імпортера Porsche. Там інженери виготовляють зарядні станції, які працюють тільки з їх фірмовими автомобілями й зовсім не годяться для, скажімо, BMW або Mercedes. Тобто проект є збитковим.

Компанія Porsche дала нам завдання розробити універсальну зарядну станцію протягом 40 днів. Експерти звіди були впевненими, що ми не впораємося за відведений час, але на 38-й день ми здали замовлення: презентували станцію, яка заряджала автомобілі з напругою 1000 і 400 вольт. Вони були здивовані.

Ви повинні навчитися мислити критично. Розроблені транспортні засоби, якщо адекватно оцінювати їх, є дуже простими з технічного боку. Реальність є такою, що всі вони неідеальні. Ми зазвичай дивимося на якийсь помпезний об'єкт, популярний бренд і думаємо: «Ого!» А насправді можна зробити й краще.

Майже в будь-якому електрокарі є два контролери, які перевіряють силу струму, напругу, опір і температуру в батареї. Через неузгодженість команд від топ-менеджменту й деякі інші причини робітники на заводах розробляють два контролери: один – для керування зарядом, інший – для керування мотором. Насправді виконавчі механізми є однаковими.

В авто компанії Nissan є контролер. Візуально – маленька «лопата», на якій можна ледве не Windows установити. Одна така штука коштує близько 700 євро. Окрім неї є ще

одна «лопата». Вони – абсолютно різні, і кожна з них розроблялася з нуля. Що це означає? Люди не поговорили між собою й не додумалися створити один загальний контролер. Таких електрокарів випущено близько 500 тисяч. Прокалькулюйте, 700 євро помножити на 500 тисяч... Тобто японський концерн утратив багато мільйонів на таких дурницях.

Я дуже пишаюся тим фактом, що наші зарядні станції встановлено в усьому світі. У Харкові їх рекордна кількість – 142. Наступне місто за цим показником – Токіо, де встановлено 139 станцій. Зроблю свій прогноз на майбутнє: на цьому ринку залишаться два гравці – компанії Tesla і Autoenterprise. Я не жартую.

Ми хочемо зробити глибoku інтеграцію технологій у місті. Почати можна хоча б із цього електросамоката, поєднавши його із системою каршерингу. Я вже уявляю, як його можна спокійно залишати в певній зоні біля під'їзду житлового будинка. Також, наприклад, у кожному шеринговому авто може знаходитися такий самокат, який слід тільки дістати й розкласти.

Подумайте про таксі, яке коштує втричі дешевше лише з тієї причини, що воно не заїжджає у двір. Крім того, до цього можна додати технологію підбору маршруту, коли ви, наприклад, прямуєте від «Героїв праці» до Олексіївки й вибираєте собі попутника, розглядаючи запропоновані профілі. В Америці це – звичайна справа. У Нью-Йорку або в містах Каліфорнії, поки їде машина, ви можете затоваришувати.

Сьогодні ви не побачите багатьох відомих раніше корпорацій. Пам'ятаєте Nokia? Де вона зараз? Можливо, Apple? Я вам скажу, що роками не змінюю свій iPhone, адже від версії до версії розробники не пропонують нічого нового.

Я завітав сюди з телефоном. З нього я б міг показати багато чого цікавого. Проблема в тому, що немає проєктора. Знаєте, що слід зробити? Узяти ліхтарик, «утопити» його в корпусі замість третьої або четвертої камери, накрити високоточечним екраном, і – готово. Чи я щось неправильно сказав?

Ви, звісно, знаєте, що таке комп'ютерна миша. Хтось із вас мав мишу з кулькою? Я читав про один випадок, який стався зі Стівом Джобсом. У компанії Dell розробили мишу з двома коліщатами, якою можна було рухати вертикально й горизонтально. Джобс назвав інженерів, пробачте, ідіотами. Вони за це на нього не образилися: просто він був такою людиною, йому було потрібно виплеснути гнів у такий спосіб. Це зовсім не означає, що він їх не любив і не поважав. Отже, він узяв шматок пінопласту як прокладку, узяв шарик від пінг-понгу і, таким чином, вирішив питання вільного переміщення миші в будь-якому напрямку.

Розповім ще дещо. Під час сну ми мислимо в 20 разів швидше. Майте на увазі, що важливі рішення інколи бажано відкласти до наступного дня. Зауважу, що найкращі гонщики Формули-1 тренували тремор. Вони часто заплещували очі й подумки їхали треком, коло за колом.

Ілону Маску колись поставили запитання: «Як це, бути Ілоном Маском?» Він відповів, що не так чудово, як усі думають. Дійсно, ти живеш у божевільному ритмі, тебе постійно спіткають тривоги й розчарування. Але є й періоди зльоту, до яких треба прагнути.

Не забувайте всі божевільні ідеї, згенеровані у вашій голові. І повірте: завжди знайдеться людина, яка буде готова вам допомогти».

Випусковий редактор Максим Зубков

ЗАПОЧАТКУВАННЯ НОВОЇ СПОРТИВНОЇ ТРАДИЦІЇ В ХАІ

У скарбниці «олімпійських кілець» нашого університету поповнення: 12 жовтня на знаменитому (завдяки численним студентським історіям) пагорбі за великими гуртожитками було проведено перші Всеукраїнські змагання на траві з гірських лиж (Grass skiing), що ознаменувало нову спортивну «точку відліку».

Захід було організовано під егідою Федерації лижного спорту України й за організаційної підтримки дружнього колективу кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я на чолі із завідувачем Олександром Бакановою.

«Я не втомлюся повторювати, що всі викладачі нашої кафедри – великі молодці! Мені як її очільнику приємно працювати з людьми, які щоразу реалізують свіжі ідеї зі стовідсотковою професійною вправністю. На досягнутому не плануємо зупинятися, продовжуємо із взаєморозумінням підкорювати нові висоти!», – підкреслила Олександра Баканова.

Хто б міг подумати, що лижні змагання можна проводити незалежно від пори року й погодних умов?! Щонайменше – Ігор Лапіков, президент Асоціації професійних гірськолижних інструкторів України.

«Від імені федерації і від себе особисто висловлюю велику вдячність НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ» за співпрацю. Буду відвертим: мені вдається поєднувати фізичний саморозвиток з інтелектуальним. Я брав участь у багатьох авіаційних форумах, адже захоплююся цією галуззю знань, і неодноразово чув, що ваш навчальний заклад постійно перебуває на вістрі освітньо-наукових реформ. Додатковою радістю для мене став той факт, що ХАІ славиться потужною спортивною базою і практикує розвиток нетривіальних видів фізичної активності, за-

лучаючи до них як студентів, так і співробітників.

Упевнено кажу, що саме завдяки діяльності вашої спорткафедри цей відносно новий вид спорту, який існує лише близько півстоліття, може незабаром стати дуже затребуваним в Україні», – сказав Ігор Лапіков.

Ректор ХАІ Микола Нечипорук пообіцяв надати необхідну підтримку для популяризації Grass skiing і, звернувшись до організаторів, побажав удачі в новому починанні:

«Чудово пам'ятаю, коли, працюючи на посаді проректора з адміністративно-фінансової діяльності, я спостерігав справжній ажіотаж громадськості: ішов сніг, сюди приїжджали як любителі гострих відчуттів, так і професіонали. Але з плином часу сніг потроху перестав нас «балувати». Досить довго спортивна діяльність була мінімальною. Проте сьогодні ви відроджуєте призначення цього пагорбу і навіть трохи коригуєте його.

Я бажаю всім учасникам майбутніх спортивних заходів успіхів і щирого задоволення від швидкісного спуску. Ми будемо раді бачити всіх кожної зими і відтепер кожного літа!»

Оператори самовіддано фіксували події. Спочатку – акцент на гостях. Трохи пізніше було зроблено групове фото на фоні Салтівки, потім у небо полетіли кульки, далі на черзі було динамічне балансування на крутих схилах, а наприкінці серії «фотополювання», через 30-40 кадрів, відбулася церемонія нагородження з врученням медалей.

Швидше! Вище! Сильніше!

Випусковий редактор Максим Зубков

КАК ПРОХОДИЛ АВИАЦИОННЫЙ ПРАЗДНИК В ХАРЬКОВЕ

**Герой Советского Союза В. С. Гризодубова
в президиуме на трибуне ипподрома.
Гостей праздника приветствует Б. Н. Вирский**

28 июля 1984 года в Харькове состоялся авиационно-спортивный праздник, посвященный 100-летию со дня рождения пионера отечественной авиации, нашего земляка С. В. Гризодубова. Инициатива проведения праздника принадлежала прославленной летчице, Герою Советского Союза В. С. Гризодубовой, которая считала, что Харьков заслуживает авиационного праздника в этот день.

ДОСААФ, который выполнял организаторские функции, обладал на то время ограниченными возможностями. Планировались только заезды мотоциклистов и автомобилистов и выступления авиамоделистов, поскольку полеты над городом не разрешались. Валентина Степановна местом праздника выбрала ипподром рядом с парком им. Горького, где в начале прошлого века Степан Васильевич взлетал с дочерью в небо на самолете собственной конструкции.

Авиационную атрибутику добавило Студенческое конструкторское бюро ХАИ: была развернута выставка одно-двухместных самолетов, мотопланеров, дельтапланов и дельталетов. Кроме того, на прямом участке беговой дорожки перед трибуной предполагались взлет и посадка дельталета, построенного студентом ХАИ Сергеем Каниболоцким.

Валентина Степановна прилетела на персональном самолете Ан-26, который был у нее в распоряжении (как у директора авиационного НИИ), и приземлилась на аэродроме Харьковского авиационного завода. Опустилась рампа, из самолета выехала «Волга» ГАЗ-24 и подъехала к трапу. Валентина Степановна села в машину и дальше перемещалась только на ней из-за больных ног.

Встречал Валентину Степановну директор Музея С. В. Гризодубова Н. П. Чернявский. Он рассказал, что ежедневно в музей приходят посетители, а в этот день их особенно много в связи с юбилеем Степана Васильевича. Молодежь интересуется, как создавалась авиационная техника, многие оставляют трогательные записи о пионере отечественной авиации в книге посетителей.

Валентина Степановна осмотрела выставку авиационной техники с оригинальными конструкциями для полетов, созданными руками студентов, и выразила удовлетворение, что и сегодня молодежь стремится покорять небо на собственных летательных аппаратах.

Мне как начальнику СКБ ХАИ дали слово для краткого приветствия. Праздник открыли мотоциклисты с яркими спортивными флагами. Свои умения демонстрировали спортсмены-автомо-

билисты, создатели картингов и багги. Внимание юных зрителей было приковано прежде всего к выступлению авиамоделистов. Восхищали фигуры высшего пилотажа моделей самолетов, управляемых мастером спорта Виктором Крамских и его товарищами по областной сборной. Изящно управляли моделями планеров заслуженный мастер спорта международного класса Михаил Кривущев и мастер спорта Вячеслав Бызов. Зрители восторженно встречали самолет, который прилетел из Коротица и сбросил поздравительные листовки.

Председатель областного комитета ДОСААФ отметил рост популярности военно-технических видов спорта среди молодежи Харьковщины и сделал акцент на открытых секциях по подготовке парашютистов, пилотов-спортсменов, авиамоделистов. Многие из энтузиастов становились талантливыми конструкторами и изобретателями.

Промчались спортивные автомобили, комментатор-автомобилист дал мне в руку микрофон, мол, продолжай. Я рассказываю, что сейчас Сергей Каниболоцкий на дельталете совершит взлет-посадку перед трибуной. На беговую дорожку выкатили аппарат.

Внезапно я увидел, что в конце прямого участка, там, где должен приземляться дельталет, стоит неисправный автомобиль, а вокруг него возятся спортсмены. Кричу в микрофон: «Уберите автомобиль с беговой дорожки!», но автомобилисты посчитали, что это относится не к ним.

Слышу: заревел мотор, и Сергей пошел на взлет. Дельталет с ревом пронесся над головами автомобилистов и стал набирать высоту над трамвайным кругом. Автомобилистов как ветром сдуло. Гул толпы стих, зрители молча провожали глазами летательный аппарат. В полной тишине были слышны причитания ветеранов-авиаторов: «Сейчас разобьется! Сейчас разобьется!». Проректор ХАИ бубнил у меня над ухом так, что было слышно в микрофон: «Мне капец! Мне капец!».

Я принялся рассказывать все, что знал о Сергее. Валентина Степановна неотрывно следила за полетом. Сергей тем временем облетел весь овал бегового поля ипподрома и уже заходил на посадку со стороны конюшен. На поле перед трибуной располагалось табло, кабель к которому был натянут над беговой дорожкой на высоте, превышающей на один метр высоту дельталета, то есть аппарат при посадке должен был коснуться земли точно под кабелем, чтобы не зацепить его. Сергей видел, что высота приличная, и начал делать змейку из стороны в сторону, чтобы снизиться.

Следует отметить четкую работу милиции, которая организовала расположение зрителей снаружи беговой дорожки. Дельталет коснулся земли колесами точно под кабелем

Сергей Каниболоцкий на дельталете перед стартом

и покотился перед трибуной (тормоза на нем не предусмотрены). Валентина Степановна словно очнулась: «Ко мне его!» Ветераны полковники выполнили приказание, принесли Сергея на руках. Она сказала: «Ты как сын мне! В начале века на этом ипподроме я поднималась в небо с отцом на построенном им аэроплане. И вот в конце века ты на своей машине совершил полет с этого же ипподрома». Харьковский историк авиации Вячеслав Савин подчеркнул: «Есть неточность. В начале века ипподром в Харькове имел беговое поле и скаковое – сегодняшнюю взлетно-посадочную полосу ХАЗ. Так, Гризодубов летал на травяном скаковом поле, а взлет и посадку на беговом поле ипподрома летательный аппарат совершил впервые».

Валентина Степановна спросила: «Чем тебе помочь?» Сергей попросил: «Помогите получить распределение во ВНИИПАНХ (Всесоюзный научно-исследовательский институт применения авиации в народном хозяйстве) на летную работу». Она помогла. Сергей Каниболоцкий долго летал, обрабатывая поля, а бывая в Москве, всегда заходил к Валентине Степановне, и она принимала его как сына.

Валентина Степановна Гризодубова

После окончания всех мероприятий ко мне подошел начальник аэроклуба в Коротиче, крепко пожал руку и сказал: «Вы нас выручили. Авиационный праздник состоялся!»

Сотрудник СКБ ХАИ с 1960 г. Борис Вирский

В ХАИ ТРИВАЮТЬ АКРЕДИТАЦІЙНІ ЕКСПЕРТИЗИ

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Наш університет має близько 40 спеціальностей і понад сто освітніх програм, кожна з яких періодично проходить контроль якості, відомий як процес акредитації. Про те, яка в цьому напрямі провадиться робота в умовах карантину, стисло розповіли представники Групи ліцензування та акредитації.

Микола Федоренко, співробітник відділу

«Акредитації ми проводили завжди, попри карантинні обмеження проводимо цього року й будемо проводити наступного. Зрозуміло, що саме завдяки такій серйозній роботі насамперед оцінюється успішність надання академічних послуг закладом вищої освіти, адже без офіційно затверджених освітніх програм, які відповідають стандартам галузевих спеціальностей, неможливо казати про сам факт навчання студентів.

Слід зазначити, що торік відбулися деякі зміни в Законі «Про вищу освіту». Відповідно до цього акредитаційні експертизи сьогодні проводить НАЗЯВО, і процес перевірки є досить довгим і складним.

2019 року ми акредитували 53 освітні програми спеціальностей

теї ОКР «магістр». Над трьома працюємо зараз, плануємо завершити до кінця року. Після цього до червня буде проводитися акредитація 22 освітніх програм молодших бакалаврів, бакалаврів і докторів філософії.

22–24 жовтня на кафедрі 202 в онлайн-режимі успішно проведено акредитацію освітньої програми «Комп'ютерний інжиніринг» за спеціальністю «133 Галузеве машинобудування», а 28–30 жовтня – акредитацію ОП «Управління та адміністрування регіональних економічних систем» за спеціальністю «281 Публічне управління та адміністрування» (кафедра 601). Готуємося до оцінювання ОП «Менеджмент», але терміни поки що не встановлено».

Ольга Охрамович, методист I категорії

«Кожна експертна група, що відвідує ХАИ, має власні нормативи перевірки. Когось більше цікавлять кафедральні документи, когось – загальноуніверситетські питання.

Раніше експерти протягом кількох днів перевіряли діяльність відділів і навчальних лабораторій, тобто отримували наочну інформацію. Сьогодні кафедра не може надіслати експертам документи з грифом секретності, а представники НАЗЯВО не мають можливості ознайомитися з ними в очній формі.

Це стосується й матеріально-технічної бази. Як було раніше? Експерти відвідали, подивилися, записали. Тепер нам доводиться робити тривалий презентаційний ролик про діяльність університету та його окремих підрозділів. Складно, але наочно й переконливо. Наприклад, йдеться про конкретну площу СКБ ХАИ, і в спеціальних звітних таблицях наведено цифри. Кому це буде цікаво? Інша річ – продемонструвати відео, де люди працюють з устаткуванням.

Отже, процеси акредитації ускладнилися, але це необхідно для того, щоб студенти отримували дипломи з відповідних спеціальностей».

Прес-служба ХАИ

РЕЄСТРАЦІЙНЕ СВІДОЦТВО

ХК № 170 від 06.04.1994

(057) 788 46 54 pr@khai.edu

Номер віддруковано в друкарні ФОП Федченко Н.В.

в редакції газети «За авіакадри»

вул. Чкалова, 17, м. Харків, Україна, 61070

ЗАСНОВНИК

Національний аерокосмічний університет

ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

Номер віддруковано в друкарні ФОП Федченко Н.В.

Наклад 1000 пр. Замовлення № 45131

Газета розповсюджується безкоштовно

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ

Сергій Ружинський,

Тетяна Козіна,

Максим Зубков,

Олена Серьожкіна,

Леонід Литвин

